

# **Upoznati Njega i upoznati sebe (XII): Duše liturgijske molitve**

Zašto nam pažljivo postupanje s liturgijom pomaže da dobro molimo? Neka promišljanja svetog Josemarije koja nam mogu pomoći da se snažnije sjedinimo s Bogom i s Crkvom preko različitih liturgijskih aktivnosti.

12.02.2021.

Travanj je 1936. i u Španjolskoj vlada velika društvena napetost. Međutim, na DYA Akademiji nastoji se održati uobičajena atmosfera učenja i suživota. Tijekom tih čudnih dana, jedan stanar u pismu prepričava svojim roditeljima da su dan ranije, uz pomoć jednog profesora, uvježbavali liturgijsko pjevanje u jako radosnom raspoloženju [1]. Koji je bio razlog da, u tom jedinstvenom kontekstu, daleko izvan dobrih trenutaka koje su zajedno proživljavali, tridesetak sveučilištaraca, jedne nedjelje navečer, ima sat pjevanja?

Odgovor ćemo dobiti ako se vratimo nekoliko mjeseci unatrag, kada je sveti Josemaría u program obrazovanja na Akademiji uključio upravo određene sate gregorijanskog pjevanja. Iako znamo da je, kao župnik u Perdigueri, sveti Josemaría običavao slaviti pjevanu Misu, ta

dopuna kurikuluma nije bila plod njegovog osobnog interesa. Također nije proizašla iz naučnog interesa, koji je bio rezultat poznavanja i razvoja Liturgijskog pokreta u Španjolskoj. Ta odluka je bila štoviše plod njegovog svećeničkog iskustva, izazvana samo željom da pomogne tim mladim ljudima da postanu *molitvene duše*.

Zanimljivo je primijetiti da su sve tri publikacije, na kojima je u tim tridesetim godinama sveti Josemaría radio, bile namijenjene upravo olakšavanju dijaloga s Bogom: svaka od njih je odgovarala jednom od tri značajna oblika kršćanske molitve. Prva bi se bazirala na osobnoj meditaciji, druga bi poticala pučku pobožnost i posljednja bi ohrabrivala čitatelja da uroni u liturgijsku molitvu. Plod prve inicijative je *Consideraciones espirituales*, temelj njegovog poznatog djela *Put*; plod druge inicijative je kratka knjižica

*Gospina krunica*; i za treću inicijativu, osmislio je djelo koje bi se zvalo *Devociones litúrgicas*. Iako je objava ovog posljednjeg djela bila najavljena za 1939., iz različitih razloga nikada nije ugledala svjetlo dana. Ipak, još uvijek se čuva prolog koji je pripremio don Félix Bilbao, biskup iz Tortosa, i čiji je naslov „¡Orad y orad bien!“. U ovom neobjavljenom tekstu, čitatelje se potiče da se zadube, uz autorovu pomoć, u liturgiju Crkve, kako bi ostvarili „učinkovitu, plodnu i čvrstu molitvu koja ih intimno sjedinjuje s Bogom“ [2].

## **Dati glas molitvi Crkve**

Za svetog Josemariju liturgija nije bila skup propisa orijentiranih samo na pridodavanje svečane note određenim ceremonijama. Za njega je bilo bolno kada način slavljenja sakramenata i ostalih liturgijskih aktivnosti nije uistinu bio u službi

susreta osoba s Bogom i s ostalim članovima Crkve. Nakon sudjelovanja u jednom liturgijskom slavlju napisao je: „Mnogo svećenika: nadbiskup, poglavar kanonika, crkveni korisnici, kantori, služitelji, ministranti... Veličanstveni ukrasi: svila, zlato, srebro, prekrasno kamenje, čipka i baršun... Glazba, glasovi, umjetnost... a sve bez naroda! Veličanstvena bogoslužja bez naroda” [3].

Ta briga za narod u liturgiji je dubinski teološka. U liturgijskim aktivnostima, djelovanje Trojstva isprepleće se s cijelom Crkvom, a ne samo s nekim njezinim dijelovima. Nije slučajnost da je većina razmišljanja koje je sveti Josemaría u *Putu* posvetio liturgiji uvrštena pod poglavlje *Crkva*. Za utemeljitelja Opusa Dei, liturgija je bila povlaštena prilika u kojoj se može doživjeti crkvenu dimenziju kršćanske molitve; u njoj je očigledna činjenica

da se svi zajedno obraćamo Bogu. Liturgijska molitva, uvijek osobna, otvara se iskustvima koja nadilaze individualna stanja. Ako smo u osobnoj meditaciji mi subjekt koji govori, u liturgiji je to cijela Crkva. Ako smo u osobnom razgovoru s Bogom mi oni koji govore kao članovi Crkve, u liturgijskoj molitvi je Crkva ona koja govori preko nas.

Na ovaj način, velika je škola naučiti kako izgovarati *mi* u liturgijskim molitvama, da bismo upotpunili različite dimenzije našeg odnosa s Bogom. Pojedinac tamo spoznaje da je jedno od djece ove velike obitelji zvane Crkva. Stoga, ne iznenađuje jasna opomena svetog Josemarije: „Tvoja molitva mora biti liturgijska. Kamo sreće kada bi se prihvatio psalama i misnih tekstova negoli privatnih molitava” [4].

Naučiti kako liturgijski moliti zahtjeva poniznost, da bismo bili u

stanju primiti od drugih riječi koje ćemo izgovarati. Zahtjeva također skrušenost srca, kako bismo mogli prepoznati i cijeniti odnose koji nas povezuju sa svim kršćanima. U tom smislu, može nam pomoći ako razmatramo da molimo sjedinjeni s onima koji su pokraj nas u tom trenutku i također s onima koji su odsutni; s kršćanima u svojoj zemlji, u susjednim zemljama i u cijelom svijetu...Također molimo s onima koji su živjeli prije nas i koji su u čistilištu ili su već sudionici slave nebeske. Naime, liturgijska molitva nije anonimna formula, već okuplja „lica i imena” [5]; sjedinjujemo se sa svim stvarnim osobama koje su dio našeg života i koje, kao mi, žive „u ime Oca i Sina i Duha Svetoga”, kao sudionici života Trojstva.

## **Utjeloviti molitvu Crkve**

Svjesni smo da sveti Josemaría pod posvećivanjem posla nije primarno

smatrao molitvu tijekom rada, već prije svega nastojanje da sami rad, koji se obavlja da bude na slavu Božju, postane molitva, ustrajući u vježbanju ljudskog savršenstva, svjesni da nas naš Otac s nebesa s ljubavlju promatra. Shodno ovome, liturgijska molitva ne sastoji se primarno u tome da izgovaramo molitve *tijekom* liturgijskih radnji, već u prakticiranju tih obrednih radnji *digne, attente ac devote*, dostojanstveno, pažljivo i s pobožnošću koju zaslužuju, ostajući prisutni u onome što se radi. Nije riječ samo o situacijama u kojima bismo trebali izvršavati pojedinačna djela vjere, nade i milosrđa, nego o aktivnostima preko kojih cijela Crkva izražava svoju vjeru, nadu i milosrđe.

Sveti Josemaría pridavao je veliku važnost tome kako *znati biti prisutan* u različitim radnjama bogoslužja, toj *vještini pobožnosti*. Dostojanstvo koje



zahtijeva liturgijska molitva ima mnogo zajedničkog s upravljanjem vlastitim tijelom, budući da se prvo na njemu očituje ono što želimo činiti. Slavljenje svete Mise, zbližavanje sa sakramentom Ispovijedi, blagoslivljanja s Presvetim, itd., obuhvaćaju različite pokrete u osobi, ta radi se o molitvi na djelu. Stoga, liturgijska molitva podrazumijeva molitvu tijelom. Štoviše, podrazumijeva da naučimo darovati tijelo, ovdje i sada, molitvi Crkve. I, kao što je logično, makar svećenik često bio onaj čija je zadaća dati glas i ruke Kristu Glavi Crkve, zajednica je ona koja daje glas i vidljivost kompletnom Mističnom Tijelu Kristovu. Znati da se preko nas vidi i čuje molitva svetaca i duša u čistilištu dobar je poticaj da njegujemo tu *vještinu pobožnosti*.

Osim dostojanstva, liturgijska molitva zahtijeva pažnju. U tom smislu, moglo bi se reći da, osim što

se koncentriramo na riječi koje izgovaramo, važno je osjetiti na najdublji mogući način trenutak koji proživljavamo: imati jasnu sliku o tome s kim smo, zašto i zbog čega. Ovo osvještavanje zahtijeva prethodnu formaciju, koja se uvijek može poboljšati. Riječima svetog Josemarije: „Polako. Pazi što govoriš, tko govori i kome. Taj užurbani govor bez razmišljanja nije drugo doli žamor, limena jeka. Reći ću ti sa svetom Terezijom da to ne nazivam molitvom pa makar mnogo micao usnama” [6].

## **Susret sa svakom Osobom Svetog Trojstva**

Unatoč neizbježnim distrakcijama, do kojih dolazi zbog naših slabosti, u liturgijskoj molitvi sudjelujemo u tajanstvenom, ali stvarnom susretu cijele Crkve sa svakom od triju osoba Svetog Trojstva. Zbog toga, obogaćujuće je iskustvo naučiti

razlikovati kada se obraćamo Ocu, kada Sinu, a kada Duhu Svetomu. Općenito nas liturgija suočava s Bogom Ocem, s njegovim tipičnim obilježjima, pa makar ga često zazivali jednostavnim „Bože” ili „Gospodine”. On je izvor svih blagoslova koje Trojstvo izlijeva preko ovoga svijeta i njemu se vraćaju, preko njegovoga Sina, sve hvale koje su živa bića sposobna iskazati.

Jer ono što govorimo Ocu govorimo po *Isusu*, koji nije *nasuprot nas*, već je *s nama*. Riječ se utjelovila da bi nas dovela Ocu i, zbog toga, spoznati njegovu nazočnost na našoj strani, kao brata koji razumije i ne srami se naše slabosti, ispunja nas utjehom i odvažnošću. Štoviše, liturgijska molitva, kao javna molitva Crkve, rađa se se iz Isusove molitve. Nije samo produžetak njegove molitve kada je bio na ovoj zemlji, nego je izraz, danas i sada, njegovog

posredovanja za nas na nebu (usp. Heb 7,25). Ponekad nailazimo na molitve koje su upućene direktno Isusu, usmjeravajući naš pogled prema Sinu kao spasitelju. Upravo iz ovog razloga, liturgijska molitva je izuzetan put za usklađivanje našeg srca sa svećeničkim srcem Isusa Krista.

Molitva koja je upućena Ocu po Sinu ostvaraju se u Duhu Svetomu. Biti svjestan prisustva treće Osobe Trojstva u liturgijskoj molitvi velik je Božji dar. Veliki Neznanac, kako ga je zvao sveti Josemaría, prolazi izvanjski neprimjetno, kao svjetlo ili kao zrak koji udišemo. Međutim, jasno nam je da bez svjetla ne bismo ništa vidjeli i da bismo se bez zraka ugušili. Duh Sveti na sličan način djeluje u liturgijskom dijalogu. Iako nemamo običaj obraćati mu se, znamo da je u nama i da nas, neizrecivim vapajima, potiče da se obraćamo Ocu riječima koje nas je

Isus naučio. Zato se njegovo djelovanje očituje indirektno. Prije negoli u riječima koje izgovaramo, ili kome ih izgovaramo, Duh Sveti se očituje u načinu na koji ih izgovaramo: prisutan je u vapajima koji postaju pjesma i koji u tišini dopuštaju Bogu da djeluje u nutrini našeg bića.

Jednako kao što se postojanje vjetra primjećuje po objektima koje pomiče, tako možemo razabrati prisustvo Duha Svetoga kada osjetimo učinke njegovoga djelovanja. Na primjer, prvi učinak njegovoga djelovanja je kada postanemo svjesni da u Crkvi molimo kao Božji sinovi i kćeri.

Također ga možemo doživjeti kada se pobrine da Riječ Božja u našoj nutrini nema odjek kao ljudska riječ, nego kao Riječ Oca upućena svakome ponaosob. Nadasve, Duh Sveti se otkriva u nježnosti i velikodušnosti koje Otac i Sin izlijevaju na svakoga pojedinačno u liturgijskom

slavljenju, poučavaju nas, osnažuju nas ili nam daruju neki jedinstven dar.

Naposljetku, djelovanje Duha Svetoga je tako intimno i neophodno jer upravo ono omogućava liturgijskom činu da bude istinska kontemplacija Trojstva, dopušta nam da vidimo cijelu Crkvu i samoga Isusa, onda kada nam osjećaji govore drugačije. Duh Sveti je onaj koji nam pokazuje da srž liturgijske molitve nije formalno izgovaranje niza riječi ili obavljanje izvanjskih radnji, nego ljubav s kojom iskreno želimo služiti i biti služeni. Duh Sveti nas čini dionicima njegovog vlastitog otajstva dok učimo uživati u Bogu koji silazi da bi nam služio, tako da bismo mi kasnije mogli služiti drugima.

## ***Živio sam Evandjelje***

Nije čudno da je *služba* jedan od najčešće korištenih termina u Pismu i u Tradiciji prilikom referiranja na

liturgijske radnje. Otkrivanje ove dimenzije služenja u liturgijskoj molitvi ima brojne posljedice za nutarnji život. Ne samo zbog toga što onaj koji služi iz ljubavi ne stavlja samoga sebe u središte, već također zato što je ključno gledati na liturgiju kao služenje da bismo je mogli preslikati na život. Makar se činilo paradoksalno, u tekstovima brojnih liturgijskih molitvi nailazimo na poticaj da u svakodnevnom životu *oponašamo* ono što smo slavili. Taj poziv ne sastoji se u tome da koristimo liturgijski jezik u obiteljskim i profesionalnim odnosima. Naprotiv, sastoji se u tome da *program našeg života* postane ono što smo zahvaljujući obredu imali prilike promatrati i iskusiti [7]. Iz tog razloga, sveti Josemaría je, promatrajući Božje djelovanje u njegovom danu, izjavio u više navrata: „Uistinu sam živio Evandjelje dana” [8].

Da bismo živjeli liturgiju dana i tako preobrazili naš dan u služenje, *u Misu od dvadeset i četiri sata*, potrebno je razmatrati svoje vlastite prilike u svjetlu onoga što smo slavili. U ovoj zadaći, osobna meditacija je nezamjenjiva. Sveti Josemaría je imao naviku bilježiti one riječi ili izraze koji bi ga ganuli tijekom slavljenja Mise ili tijekom molitve Liturgije časova, do te mjere da je jednoga dana napisao: „Neću više zabilježiti niti jedan psalam jer bih trebao zabilježiti sve, budući da se u svima nalaze samo čuda koja duša primjećuje kada služi Bogu” [9]. Istina je da se izvor osobne molitve nalazi u liturgijskoj molitvi, ali je također istina da je bez meditacije jako teško *osobno se stopiti* s bogatstvom liturgijske molitve.

Obično u tišini s Bogom izrazi liturgijske molitve poprimaju duboku i osobnu snagu. U ovome smislu, Marijin primjer nas prosvjetljuje:



ona nas uči da je, da bismo proveli u djelo liturgijski *fiat – neka bude*–, da bi on postao služenje, potrebno posveti vrijeme da osobno pohranjujemo „sve te događaje u srcu” (Lk 2,19).

Juan Rego

[1] usp. „Un estudiante en la Residencia DYA. Cartas de Emiliano Amann a su familia (1935. – 1936.)”, u *Studia et Documenta*, sv. 2, 2008., str. 343.

[2] Glavni arhiv Prelature, 77-5-3.

[3] *Apuntes íntimos*, br. 1590, 26. X. 1938. Citirano u *Camino. Edición crítico-histórica*, Rialp, Madrid, 2004., str. 677.

[4] sveti Josemaría, *Put*, br. 86.

[5] Franjo, Ap. pobudnica *Evangelii gaudium*, br. 274.

[6] sveti Josemaría, *Put*, br. 85.

[7] usp. sveti Josemaría, *Susret s Kristom*, br. 88.

[8] Cuaderno IV, br. 416, 26. XI. 1931. Citirano u *Camino. Edición crítico-histórica*, str. 298.

[9] Cuaderno V, br. 681, 3. IV. 1932. Citirano u *Camino. Edición crítico-histórica*, str. 297.

---

pdf | document generated  
automatically from [https://  
dev.opusdei.org/hr-hr/article/upoznati-  
njega-i-upoznati-sebe-xii-duse-  
liturgijske-molitve/](https://dev.opusdei.org/hr-hr/article/upoznati-njega-i-upoznati-sebe-xii-duse-liturgijske-molitve/) (7.08.2025.)